Растителна защита
електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

"Агротехнически мероприятия в многолетних насаждениях в мае"

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата 05.05.2026 | **Выпуск** 5/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Язык** RU
www.plant-protection.com/article/2415?lang=ru

В май атмосферата над Европа постепенно ще премине към по-типичен летен режим, но без да липсват периоди на нестабилност. За България това означава месец с чести промени – редуване на по-топли и слънчеви дни с периоди на валежи, гръмотевични бури и временно застудяване.

Май ще бъде типично пролетен, с динамична атмосфера и активна конвекция. Не се очакват продължителни застудявания, но и постоянно лятно време през целия месец изглежда малко вероятно. Най-много валежи се очакват около средата на месеца, докато краят на май ще донесе повече слънчеви часове и усещане за наближаващо лято.

Температурите вероятно ще останат около или малко над нормата, а валежите – около и на места над климатичните стойности, особено в планинските и западните райони.

Около средата на първото десетдневие е възможно кратко преминаване на студен фронт, което може да усили вятъра и да доведе до локални гръмотевични бури. Валежите няма да са широко разпространени, но на места могат да бъдат интензивни. Към края на периода ще се затопли, но ще има валежи.

Второто десетдневие вероятно ще бъде най-нестабилният период от месеца. През този период метеорологичните условия ще доведат до развитие на купесто-дъждовни облаци и пролетни бури. Очакват се повече дъждовни дни с риск от силни, краткотрайни порои, градушка и гръмотевици на места. Най-засегнати могат да бъдат западните, централните и планинските райони.

Температурите ще бъдат променливи – сутрин между 9°C и 14°C, а дневните стойности между 18°C и 24°C, като в по-топлите дни могат да достигнат до 26°C. След преминаването на валежите те временно ще се понижат.

Към края на месеца вероятността за стабилизиране на времето се увеличава. Валежите няма да изчезнат напълно, но ще бъдат по-локализирани и главно следобед – типично за късната пролет. Ще има повече сухи дни. Минималните температури

ще бъдат между 11°C и 16°C, а максималните – между 24°C и 29°C. В най-топлите райони на страната може за кратко да се достигнат първите 30°C.

В овощните разсадници

В разсадниците се следи за правилното развитие на присадените пъпки. При необходимост се извършва прореждане на новите летораст по поникналите издънки на подложката. При риск от пристягане се разхлабват връзките върху подложките, преприсадени през пролетта. Семенищата, маточниците и разсадниците се обработват. При нужда растенията в семенищата се прореждат.

В овощните градини

В края на цъфтежа кошерите с пчели се преместват на друго място – най-малко на 5 км разстояние.

В новозасадените прасковени градини с чашовидна или подобрена чашовидна корона се извършва формираща резитба.

Грижи се полагат за правилното прихващане и развитие на дърветата в новозасадените градини – окопаване, отстраняване на издънки, поливане при необходимост. Дърветата в млади, гъсти насаждения се връзват за телена пергола. Силните дву- и тригодишни клони се огъват и връзват за теловете, за да се намали растежната им сила. В млади – 2 и 3-годишни насаждения, част от завръзите на водача – централния клон, се отстраняват.

Продължава работата по прореждане на плодовете на прасковата. След окончателното приключване на окапването на завръзите градините се напояват.

Органичната материя от зелените торове се заорава. Почвата около дърветата и в междуредията, ако не е затревена, се поддържа чиста от плевели и рохкава чрез редовно плитко обработване с култиватор или брана.

В края на месеца плододаващите дървета се торят с комплексен тор, с преобладаващо количество фосфор и калий.

Продължава прибирането на ранните сортове череши.

В ягодовите насаждения

Продължава пролетно-лятното засаждане на ягодови разсади, съхранявани в хладилник. След засаждането се прилага дъждуване, а площите, засадени през април, се плевята. В по-високите райони до края на месеца под цветоносите се поставя слама.

Беритбата продължава. При транспортиране на плодовете на по-големи разстояния те могат да се берат малко по-рано.

При засушаване по време на узряването на плодовете е необходимо дъждуване или напояване по бразди.

В малиновите насаждения

Извършва се редовна обработка на почвата. Стъблата на някои сортове се връзват за опорната конструкция, докато при други сортове се внимава да не се навеждат в междуредията.

По време на цъфтежа е добре да се осигурят по две пчелни семейства на всеки 10 декара.

В насажденията с касис

Грижите продължават – обработка и напояване на вкоренилищата. Слабите и излишни приосновни летораси се отстраняват, а при засушаване се извършва обилно поливане. Започва работа по организиране на прибирането на плодовете на касиса.

В насаждения с други култури

Лимоновите подложки се присаждат чрез окулиране. Продължава присаждането на райска ябълка.

Повърхността на почвата се поддържа чиста от плевели и редовно се разрохква чрез плитка обработка. Осигуряват се чести и редовни поливки до второто десетдневие.

Продължава засаждането на *Actinidia chinensis* на открито. След засаждането се полива. Лозите на актинидията редовно се връзват за помощните опорни клони. Стъблото не трябва да се увива около опорния клон, а страничните летораси по него се отстраняват. За всеки 10 декара актинидия се осигуряват по три пчелни семейства.

В лозята

В младите лозя се извършва прореждане на леторастите и прищипване. При отглеждане на насажденията ниско до земята по системата Гюйо и чашовидно формиране, растенията не се прореждат на летораси. В лозята за стъблено отглеждане на лозите, формирани по обичайния начин, трябва да се извърши прореждане на леторастите по бъдещите стъбла, като се запазят само 2–3 отгоре. Това трябва да се направи, когато леторастите са още малки, дълги 2–4 cm. Ако се появят летораси от резервни пъпки и в основата на лозите, прореждането на леторастите трябва да се повтори.

Прищипването включва отстраняване на върха на растежа заедно с 1–2 недоразвити листа. В зависимост от системата на формиране, то трябва да се приложи, когато леторастите достигнат 10–15 cm над опорната тел. Плододаващите лози се прореждат на летораси и се прищипват.

В промишлените лозя с формировки, при които леторастите висят свободно, прореждане и прищипване не се прилагат. Изключение се прави само когато поради измръзване е оставено компенсаторно натоварване, тъй като се образуват по-голям брой безплодни летораси, които увеличават засенчването, което налага отстраняването на някои от тях. Обикновено прореждането на леторастите се извършва веднага след обособяването на съцветията. Необходимо е и когато от спящи пъпки по стъблата се появят летораси. В лозята, формирани на средно стъбло, както и за лозите в частните дворове, където е осигурена помалка площ за хранене, отстраняването на част от безплодните летораси е от съществено значение за подобряване на светлинния режим. Най-често се отстраняват слабите летораси и тези, развили се от резервни пъпки. Най-благоприятното съотно-

шение между плододаващи и безплодни летораси за винените сортове грозде е 3:1, а за десертните сортове – 1:1 или 1:2.

В години с благоприятни условия за слабо завръзване на плодовете и милерандаж, и за сортове като Мискет червен, Българ, Кардинал, Саперави и др., които проявяват склонност към слабо завръзване на плодовете и съответно милерандаж, прищипване се извършва и в плододаващите лозя. Обикновено 5–6 дни преди цъфтежа, с това се постига спиране на растежа на леторастите за 10–15 дни и се подобрява хранителният режим на съцветията.

Маточниците се прореждат на летораси, обезлистват се (отстраняват се страничните летораси) и се връзват. Броят на леторастите, оставени при прореждането, зависи до голяма степен от силата на лозите, тяхната възраст, почвеното плодородие и нивото на прилаганите агротехнически практики. Обикновено на глава се оставят от 6 до 12 летораси. Най-добре е прореждането на леторастите да се извърши два пъти. Първото прореждане на леторастите трябва да се извърши, когато леторастите достигнат дължина 15–20 cm, като винаги се оставят 2–3 летораста повече от планираното. Второто прореждане на леторастите се извършва при първото връзване, когато леторастите достигнат около 60 cm дължина. Тогава се отстраняват всички излишни летораси.

При появата на странични летораси по основните летораси е необходимо своевременното им отстраняване, за да се получи висок добив от стандартни резници. Тази практика се извършва периодично в зависимост от подложката: за Rupestris du Lot на всеки 5–6 дни, а за други подложки – на всеки 8–10 дни. Не трябва да се допуска страничните летораси да нараснат повече от 5–6 cm. Веднага след обезлистването леторастите се насочват по опорните телове и се връзват хлабаво с осморка под съответния тел.

Започва зелено присаждане. Най-широко използваният метод е обикновеното копулиране. Прилага се в същите случаи като цепене. Непосредствено преди присаждането е необходимо да се прореди лозата на летораси, като се оставят само 2–3 летораста. При стъблено отглеждане се оставят по 2–3 летораста на кордон, което прави общо 5–6 летораста на лоза.

Преди самото присаждане се проверява физиологичното състояние на леторастите. Ако след направата на напречен разрез на 40–50 cm от основата на летораста се появи капка течност, моментът е благоприятен за присаждане. В противен случай 2–3 дни преди присаждането се полива обилно.

По време на присаждането всички листа, странични летораси, съцветия и мустаци по леторастите на подложката се отстраняват. За да се запазят свежи леторастите на калема, те се поставят в съд с вода. Калемите се изрязват с по една пъпка, като се оставят около 2 cm над нея и почти цялото междувъзлие под нея. Листната петура се скъсява, като се оставя само малка част от нея. Най-висок процент на прихващане и бърз растеж на леторастите се получава, когато лятната пъпка на калемите току-що е поникнала и страничният летораст е достигнал не повече от 2–3 cm дължина.

Срезът върху летораста на подложката се прави от страната на пъпката в вдървесинената част на междувъзлието, близо до основата, с дължина около 2–3 пъти по-голяма от диаметъра на летораста. Подобен срез се прави и на калема на няколко милиметра под пъпката.

Мястото на присаждане се увива плътно с памучен конец или други материали, като се стяга добре, за да се постигне добър контакт между двата компонента. След това двата края на конеца не се завързват, а се усукват. За да се предпазят от вятъра, присадените летораси се връзват за колче.

Зеленото присаждане трябва да се извършва в по-хладните часове на деня – рано сутрин или вечер. Още по-добре е при облачно или дори дъждовно време. Успехът на присаждането се определя след 2–3 дни по състоянието на страничния летораст върху калема. Ако страничният летораст е свеж и зелен, присаждането е успешно. Ако калемът е изсъхнал, присаждането може да се повтори на по-долно междувъзлие. При успешно присаждане превръзката се отстранява след 2–3 седмици.

Ако не сте затревили междуредията, обработката на почвата все още продължава. Тя цели унищожаване на плевелите и поддържане на почвата в рохкаво състояние. Обработките се извършват плитко с култиватор, ротационна мотика или брана.

ISSN 2815-522X

Осигуряват се грижи за лозите във вкоренилищата. През този месец редовното поливане на лозите във вкоренилищата е от голямо значение. Влажността на почвата в билата и междуредията трябва да се поддържа между 75% и 90% от полевата влагоемкост. Веднага след поливане се извършва обработка на почвата с култиватор. А когато върху билата се образува дебела почвена кора, е необходимо своевременно да се разрохка и разбие, за да се улесни развитието на леторастите.

При утаяване на билата присадените резници се оголват, което налага незабавното им покриване с рохкава пръст. В случаите, когато поникването е неравномерно, билата се разрохкват до срастването на вкоренените резници, а ако почвеният слой, положен върху присадените резници, е подебел, внимателно се намалява.